



del 47

Kultur- og Kirke-dep.	
KI	
Saksref. 20060549	Dato 13/11/06
Ki-501	

Det Kongelige Kultur- og Kirke departement
Statsråden
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref./Saksbehandler	Arkivkode:	Dato:
	06/1037-3/06/8149/Anne-Karin Markhus	C84	10.11.2006

Staten og Den norske kirke - høring - NOU 2006:2

Det er fattet følgende vedtak i saken:

01.11.2006 KOMMUNESTYRET

Kommunestyret var enig om at det ble stemt over de enkelte spørsmål på mottatt skjema.

KOM-061/06 VEDTAK:

Sauda kommunestyre viser til NOU 2006:2 som er sendt på høring og avgir følgende uttalelse i saken, jfr. vedlagte skjema.

Viser ellers til vedlagte sak.

Med hilsen
Ordførerkontor


Anne-Karin Markhus
formannskapssekretær

SAUDA KOMMUNE

Møtebok

SAKSGANG		
Saksnr.	Utvalg	Møtedato
061/06	Kommunestyret	01.11.2006

Arkivkode	Saksbehandler	Arkivsak
C84	Ståle Pedersen	06/1037

Staten og Den norske kirke - høring - NOU 2006:2

Forslag til vedtak:

Se vedlagte skjema nr. 2 - ordfører

01.11.2006 KOMMUNESTYRET

Kommunestyret var enig om at det ble stemt over de enkelte spørsmål på mottatt skjema.

KOM-061/06 VEDTAK:

Sauda kommunestyre viser til NOU 2006:2 som er sendt på høring og avgir følgende uttalelse i saken, jfr. vedlagte skjema.

BAKGRUNN FOR SAKEN

Regjeringen har sendt NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke, ut på høring med høringsfrist 1. desember d.å..

Saksbehandler er bedt av ordfører om å lage en sak som utgangspunkt for drøfting og behandling i kommunestyret.

Et bredt sammensatt utvalg (Gjønnnesutvalget) har arbeidet med forholdet mellom staten og kirken siden oppnevning av utvalget i mars 2003. Utvalget la fram sin innstilling i januar 2006.

Hele utredningen er på vel 200 sider og kan leses på internett på

<http://www.dep.no/kkd/norsk/dok/hoering/bn.html>

Så langt saksbehandler har forstått, har kommunestyrerepresentantene fått utlevert en kortversjon av NOUen.

Vedlagt følger høringsbrevet av 24.04.06 og et hørings skjema på 8 punkt som viser hva departementet ser på som de sentrale hørings spørsmålene.

I høringsbrevet har statsråd Giske bedt om at høringsinstansene fyller ut og returnerer skjemaet sammen med sin uttalelse – "for å lette departementets arbeid med å oppsummere høringen".

VURDERING

Tros- og livssynsfrihet og menneskerettigheter

Bestemmelser i **Grunnloven** er helt sentrale for utredningen og jeg synes derfor det er riktig å sitere de slik at alle har de med når beslutninger skal tas:

§ 2 Alle innvaanere af Riget have fri Religionsøvelse. Den evangelisk-lutjerske Religion forbliver Statens offentlige religion. De innvaanere der bekjenner sig til den, ere forpligtede til at opdrage deres Børn i samme.

§ 4 Kongen skal stedse bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion, haandhæve og beskytte denne.

§ 9 Saasnart Kongen, som myndig, tiltræder Regjeringen, aflægger han for Storthinget følgende Ed: "Jeg lover og sværger, at ville regjere Kongeriget Norge i Overensstemmelse med dets Konstitusjon og Love; saasant hjelpe mig Gud den Almægtige og Alvidende!" Er intet Storthing paa denne Tid, samlet, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet og gjentages høitidligen af Kongen paa første Storthing.

§ 12 Andre ledd: Af Statsraadets medlemmer skulle over det halve Antal bekjende sig til Statens offentlige Religion.

§ 16 Kongen anordner al offentlig Kirke- og Gudstjeneste, alle Møder og Forsamlinger om religionssager, og passer, at Religionens offentlige Lærer følge de dem foreskrevne Normer.

§ 27 Andre ledd: Medlem af Statsraadet, der ikke bekjender sig til Staatens offentlige Religion, deltager ikke i Behandlingen av Sager, som angaa Statskirken.

Saksbehandler synes det er vanskelig å ha en holdning til denne saken uten å se den i sammenheng med grunnleggende verdier som vårt demokrati og Norge som rettsstat er tuftet på.

Det første spørsmålet til høringsinstansene i spørreskjemaet fra Kultur- og kirke departementet, bør derfor etter saksbehandlers mening, være det viktigste å drøfte og ha en klar holdning til: **"Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?"**

Dette er desto viktigere når Norge nå er blitt et multikulturelt og –religiøst samfunn.

Som borgere i Norge er vi privilegerte ved å bo i et land med demokrati, med stemmerett for alle, med organisasjonsfrihet og ytringsfrihet, og med tros-, religions- og livssynsfrihet.

Vi liker å minne hverandre om dette ved spesielle anledninger, som for eksempel ved feiring av nasjonaldagen, ved minnehøytidigheter for ofrene fra siste verdenskrig m.m., og i internasjonale fora av forskjellig slag ønsker vi å framstå som en moderne rettsstat som sikrer borgerne grunnleggende menneskerettigheter.

I et moderne demokrati og en moderne rettsstat, bør det overordnede prinsippet for staten være at alle borgere behandles likt, uavhengig av deres livssynstilhørighet – alle bør være likeverdige for staten.

Som medlem av FN, støtter da Norge også det synet at alle mennesker har en medfødt verdighet og et likeverd som er ukrenkelig uansett kjønn, etnisk, kulturell eller livssynsmessig tilknytning.

Selv om det ikke er noe vi normalt tenker på i denne sammenhengen, har ovennevnte grunnleggende rettigheter som bl.a. tros-, religions- og livssynsfrihet, å gjøre med menneskerettigheter.

Det forrige offentlig oppnevnte utvalget til å se på forholdet mellom staten og kirken (Sivertsen-utvalget), gikk også inn for skille kirke og stat - og begrunnet det bl.a. med at det var viktig for å ivareta konvensjonene for menneskerettigheter sine krav til likebehandling og ikke-diskriminering – konvensjoner Norge har forpliktet seg til å etterleve.

Statens holdning til dette bør slik saksbehandler ser det, være:

- Alle borgere skal av staten behandles likt i alle sammenhenger, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, tro eller livssyn
- Ingen religion eller trosretning skal favoriseres framfor andre
- For staten bør det ikke være noen religion eller trosretning som er den riktige
- Staten bør ikke ha et religiøst ståsted

I forhold til ovennevnte, er det uakseptabelt å ha nedfelt i Grunnloven en særlig rett for medlemmer av et trossamfunn til å forvalte makt gjennom å kreve at halvparten av regjeringsmedlemmene må være medlemmer av statskirken ("Statens offentlige Religion").

Valg av livssyn er et personlig anliggende og det kan ikke være en stats oppgave å favorisere en utvalgt religion gjennom en statskirkeordning. Ved å la ett trossamfunn ha en særlig privilegert posisjon, forskjellsbehandler staten sine borgere.

Det er også problematisk i forhold til ovennevnte prinsipper at en stat støtter/favoriserer en misjonerende religion gjennom en særstilling i bl.a. skoleverk.

Men i forhold til ovennevnte prinsipper om religionsfrihet og menneskerettigheter, må selvsagt det evangelisk-lutherske trossamfunn ("Den norske kirke") også ha rett til religionsfrihet uten statlig eller politisk innblanding og styring.

Det grunnleggende prinsipp om religions- og trosfrihet innebærer at staten har plikt til ikke å blande seg inn i et trossamfunns indre anliggender, så lenge trossamfunnet ikke bryter lover eller er en trussel for andre borgeres og trossamfunns rettigheter og friheter.

Regjeringens rett i dag til å blande seg inn i "Den norske kirkes" indre anliggender gjennom utnevning av prester og biskoper, er et brudd med prinsippene om fri religionsutøvelse.

Slik det er i dag, har kirken på den ene siden privilegier i forhold til andre trossamfunn, men samtidig har Den norske kirke ikke full religionsfrihet gjennom at den styres politisk.

Kongens rolle

I forhold til ovennevnte, er også bekjennelseskravet til kongen i Grunnlovens § 4 problematisk og uakseptabelt.

Både det faktum og symbolikken som ligger i at staten og "Den norske kirke" har ett og samme overhode, passer ikke inn i et moderne demokrati.

Saksbehandler er enig med utvalget som uttaler at det må være opp til kongen selv å fritt bestemme hvilket forhold han ønsker å ha både til den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn.

VALG AV ALTERNATIV – alternativene som Gjønnesutvalget har lagt fram

Et klart flertall – 18 av 20 – i utvalget går inn for at dagens statskirkeordning oppheves og at det etableres en ny kirkeordning for "Den norske kirke". Når det gjelder spørsmålet om hvordan kirkeordningen skal være i framtida, har utvalget delt seg i tre.

Alternativ 1 - Flertallets forslag – en lovforankret folkekirke, med kirkelov gitt av Stortinget

Et flertall på 14 medlemmer av 20, anbefaler at "Den norske kirke" organiseres som en lovforankret folkekirke.

Dette forslaget innebærer at Grunnlovens nåværende regler om statskirkeordningen oppheves.

Kirken blir et selvstendig rettssubjekt som ikke lenger er rettslig underordnet staten. Kongens kirkestyre fjernes og det samme skjer med kravet om at halvparten av regjeringen må være medlemmer av "Den norske kirke". Dermed vil det bli lik adgang til statsrådsposter uansett tros- og livssynstilhørighet.

"Den norske kirke" gis imidlertid fortsatt en særlig tilknytning til staten i forhold til andre tros- og livssynssamfunn gjennom en egen kortfattet kirkelov gitt av Stortinget. Denne kirkeloven kan forankres i en grunnlovsbestemmelse.

Rettslig sett får kirken økt religionsfrihet og økt mulighet til å påberope seg denne friheten.

Kirkens særskilt valgte organer overtar ansvaret som i dag ligger til det statlige kirkestyret. Kirken fastsetter selv sitt læregrunnlag, utnevner og ansetter sine biskoper og prester og forvalter sin økonomi.

Saksbehandlers merknader: Sett i forhold til de overordnede prinsipper og verdier som er drøftet innledningsvis, finner saksbehandler det vanskelig å forstå og kunne gå inn for forslaget fra utvalgets flertall. Utvalget går ett skritt ved å foreslå at kirken får status som eget rettssubjekt. Men samtidig vil man politisk bestemme gjennom en egen lov for "Den norske kirke".

Hva er hensikten med det? Enten fortsatt politisk styring av "Den Norske kirken" som trossamfunn eller/og at man ønsker å gi det største trossamfunnet spesielle privilegier fortsatt? Begge deler er uakseptable sett i sammenheng med de verdier og prinsipper som er drøftet innledningsvis.

Saksbehandler har lest de begrunnelser som flertallet har gitt på sidene 160 -162. Men jeg må innrømme at jeg, med min beste vilje og åpent sinn, ikke forstår argumentasjonen – det er vanskelig å forstå at ikke det samme som flertallet legger vekt på som argument for en lovforankret kirke, ikke også vil kunne oppnås gjennom alternativet "en selvstendig folkekirke" – det kommer jeg nærmere tilbake til nedenfor under "konsekvenser".

Alternativ 2 - En selvstendig folkekirke – med en "trossamfunnslov" lik for alle tros- og livssynssamfunn

På bakgrunn av de overordnede prinsipper og verdier som er vektlagt og drøftet innledningsvis i dette saksforarbeidet, er saksbehandler enig med mindretallet i Gjønnesutvalget - 4 av 20 - som går inn for at "Den norske kirke" organiseres som en selvstendig folkekirke.

Alle grunnlovsbestemmelser om "Den norske kirke" oppheves og alle former for statlig styring i forhold til kirken avvikles.

Kongens kirkestyre og kravet om at halvparten av regjeringen må være medlemmer av "Den norske kirke" fjernes. Det blir dermed lik adgang til slike embeter og posisjoner uansett tros- eller livssynstilhørighet.

"Den norske kirke" vil dermed heller ikke lenger være en del av statsforvaltningen, men etableres som et selvstendig trossamfunn på linje med andre trossamfunn. Kirken får samme frihetsgrad og samme rettigheter og plikter i forhold til staten som andre tros- og livssynssamfunn.

Virksomheten må reguleres gjennom en "trossamfunnslov" som blir lik for alle tros- og livssynssamfunn i Norge – altså også for "Den norske kirke".

Kirken videreføres med samme trosgrunnlag og demokratiske oppbygging og kirkens særskilt valgt organer overtar ansvaret som i dag ligger til det statlige kirkestyret som øverste myndighet. "Den norske kirke" blir et eget rettssubjekt som på eget grunnlag fastsetter bestemmelser om organisasjon og intern myndighetsutøvelse.

Alternativ 3 - Grunnlovsforankret folkekirke

Et mindretall på 2 av 20, går inn for at dagens statskirkeordning videreføres, og gjeldende grunnlovsbestemmelser om statskirkeordningen forblir uendret.

Staten sikres fortsatt politisk kontroll og innflytelse ved at Kongen (regjeringen) er øverste kirkestyre og Stortinget lovgivende myndighet.

Regjeringen utnevner fortsatt biskoper og den evangelisk-lutherske lære forblir statens religion, med hjemmel i grunnlovens § 2 og med kongen som øverste leder.

HVILKE KONSEKVENSER VIL AVVIKLING AV STATSKIRKEORDNINGEN KUNNE FÅ?

Forskjellene på en lovforankret folkekirke og en selvstendig folkekirke

Det som synes å engasjere folk mest i sammenheng med spørsmålet om stat/kirke, er spørsmålet om hvem som skal utnevne biskopene. Og dette igjen har utvilsomt for folk flest, hatt sammenheng med diskusjoner om verdi- og holdningsspørsmål.

Det er vel ingen tvil om at regjeringen gjennom årene, med forskjellig politisk bakgrunn, har stått for holdninger som har ført til utnevning av mer liberale biskoper enn det flertallet i kirkelige organ har stått for og gått inn for.

Kirken har også gjennom tidene vært preget av og kritisert for, lite romslighet og for dømmende/fordømmende og ekskluderende holdninger. Den positive utviklingen vi etter hvert har sett i kirken, bl.a. i synet på kvinnelige prester og homofile/lesbiske prester, ville antagelig ikke ha skjedd uten statskirken.

De fleste ser utvilsomt på den utviklingen som har skjedd, som ønskelig og gledelig. Og for mange er dette så sentralt at man bare av den grunn ønsker å holde på statskirkeordningen.

Nå har både tidligere utvalg og dette utvalget gått inn for avvikling av statskirkeordningen – ut fra prinsipper om religions- og trosfrihet og ut fra synet på menneskerettigheter. Det framgår forhåpentlig klart av saksforarbeidet at saksbehandler også mener at det er det eneste riktige.

Foran har saksbehandler uttrykt enighet med det mindretallet som går inn for en selvstendig folkekirke og med en trossamfunnslov lik for alle tros- og livssynssamfunn, også "Den norske kirke".

Flertallet har gått inn for en lovforankret folkekirke. Saksbehandler har i en merknad foran, uttrykt uenighet med det forslaget ut fra prinsippene om tros- og religionsfrihet og likebehandling.

For saksbehandler virker flertallets argumentasjon for dette alternativet konstruert, jfr. sidene 160 -162 (Den norske kirke som folkekirke, Den norske kirke som samfunnsinstitusjon, Den norske kirke som kultur- og verdibærer og Engasjement og medvirkning).

Flertallet i utvalget har ikke hatt mot til å ta skrittet fullt ut og gå inn for en selvstendig folkekirke, i tråd med grunnleggende verdier og menneskeretter. Flertallet har dermed endt opp i en halvveis løsning – en løsning som fortsatt forskjellsbehandler. Og dermed kommer utvalget med en argumentasjon og konklusjoner som saksbehandler opplever som en vanskelig å forstå.

Saksbehandler kan ikke forstå annet enn at flertallets argumenter for en lovforankret folkekirke også vil dekke av en selvstendig folkekirke. Dette gir også mindretallet som går inn for en selvstendig folkekirke, klart uttrykk for.

Saksbehandler skal forsøke å gi eksempler på hva jeg opplever som en konstruert og vanskelig forståelig argumentasjon:

Flertallet uttrykker på sidene 160-162 bl.a.: *"Det er viktig for flertallet at Den norske kirke forblir en kirke med bred kontakt og beholder sin posisjon som folkekirke. Derfor er det viktig at kirken oppfattes som åpen og inkluderende.....uansett trosengasjement."*

"Forholdet mellom kirke og folk er langt viktigere enn forholdet mellom kirke og stat, og avhenger først og fremst av om kirken fortsatt vil klare å fremme sitt budskap på en måte som vekker engasjement i befolkningen. Det er folks tilhørighet i menighetene som vil være avgjørende for kirkens fremtid, ikke ordningen av forholdet mellom kirke og stat."

Dette synes både viktig og greit – og for saksbehandler synes det som om dette klart bør tale for en selvstendig folkekirke!

Men så kommer flertallets begrunnelse som saksbehandler opplever uforståelig: *"Flertallet mener at en lovforankret folkekirke gir Den norske kirke det beste grunnlaget for nærhet mellom kirke og folk, fordi den kombinerer økt selvstendighet for kirken med en fortsatt markering av dens faktiske og historiske særstilling. En lovforankret kirke kan føre til sterkere bånd mellom Den norske kirke og det brede lag av befolkningen som føler tilhørighet til den."*

Saksbehandler forstår ikke denne argumentasjonen – hvorfor skal en lov for kirken gitt av Stortinget, føre til sterkere bånd mellom kirken og det brede lag av folket?

Ovenfor i utredningen, har utvalget nettopp skrevet at forholdet mellom kirke og folk er langt viktigere enn forholdet mellom kirke og stat. Hvorfor er det da så avgjørende viktig å overse

prinsippet om full tros- og religionsfrihet og presse på kirken en lov gitt av Stortinget (selv om kirken får "økt selvstendighet")?

Flertallet har også andre steder en argumentasjon som saksbehandler opplever uforståelig og konstruert: "Flertallet legger vekt på at Den norske kirke også i fremtiden kan spille en betydningsfull rolle både som trossamfunn og som samfunnsinstitusjon. *En lovforankret folkekirke styrker og tydeliggjør begge disse rollene.*"

Det er liknende argumentasjon fra flertallet også bl.a. på side 61 under Den norske kirke som kultur- og verdibærer.

Det er åpenbart at flertallet ikke kan ha tiltro til en fri og selvstendig folkekirke, at kirken fortsatt må være styrt av staten i noen grad.

Mindretallet som går inn for en selvstendig folkekirke mener at man selvsagt må ha tiltro til at *"Den norske kirke i kraft av sin historie, tradisjon, oppslutning og utbredelse har vært og fortsatt vil være, en betydningsfull aktør i det norske samfunn. Dette mindretallet forventer at Den norske kirke i tråd med egen selvforståelse fortsatt gir en landsdekkende betjening, har bred kontaktflate og tilhørighet i alle lokalsamfunn over hele landet, slik at Den norske kirkes medlemmer beholder kirken der de bor."*

Ovenfor har jeg sitert flertallet som sier at det avgjørende vil være kirkens forhold til folket og at kirken "fortsett" klarer å skape engasjement.?

Klarer statskirken å skape engasjement?

I Sauda har det nylig vært noe drøfting av hvorfor folk ikke møter i gudstjenestene.

En "håndfull" mennesker møter opp til gudstjeneste, både i Sauda og i landet ellers – trass i at ca. 85% er medlemmer i statskirken.

Antagelig gir de ca. 3-5 % som deltar i valg til menighetsråd et riktig bilde av folks engasjement for kirken.

Folk flest er likegyldige til kirken i det daglige og bruker kun kirken som seremonimester.

Kan det ikke, som mindretallet som går inn for en selvstendig folkekirke uttaler, være grunn til å tro at en selvstendig folkekirke i større grad vil kunne utfordre medlemmene til personlig ansvar og engasjement? Har statens styring av kirken vært en sovepute? Vil det ikke være grunn til å tro at skille kirke og stat og en selvstendig folkekirke vil kunne virke vitaliserende fordi eierskapet til egen kirke blir mer tydelig – slik det virker i andre selvstendige trossamfunn?

Dette med en vitalisert kirke, en kirke som er selvstendig og der medlemmene selv må ta ansvar, bør også være viktig i diskusjoner om verdi- og holdningsspørsmål. Folk som er engasjerte i kirken – de 85% som er registrerte som medlemmer i "Den norske kirken" – må bli mer aktive, engasjere seg. De må delta i diskusjoner om kirkens holdninger til kvinner som prester eller biskoper eller homofile/lesbiske prester/biskoper, gi signaler til kirkens ledere om syn i miljøspørsmål, i spørsmål om internasjonal solidaritet, når USA eller Israel okkuperer, i synet på terrorisme, i synet på politikken for de fattige i Norge – medlemmene av kirken må selv bidra til at kirken fortsatt blir en viktig samfunnsaktør - ikke som nå være likegyldige og vente at staten skal stå for samfunnsengasjementet, at staten skal sørge for utnevning av kvinner til biskoper, presse kirkens ledere til større takhøyde og romslighet.

Og medlemmene, flere enn 3% som i dag, må engasjere seg i valg av sine ledere og talspersoner – man får de ledere og den politikk man fortjener, også i kirken.

Sannsynligheten for et økt personlig engasjement, større personlig ansvarsfølelse og deltakelse, bør etter saksbehandlers mening, være større i en selvstendig folkekirke enn i en statskirke eller en fortsatt lovforankret kirke.

Hvorfor skal ikke en selvstendig folkekirke også fortsatt være en viktig bærer av kulturelle og religiøse tradisjoner og riter og som samler mennesker til fest og til sorg uavhengig av det enkelte menneskes kirkelig engasjement og aktivitet? Hvorfor skal også det best kunne skje i en kirke med et lovverk gitt av Stortinget slik flertallet mener?

Saksbehandler kan ikke se at det vil bli særlig annerledes for folk flest om man ender opp med en selvstendig folkekirke eller en lovforankret folkekirke - bortsett fra det svært viktige at man må tro at det vil være større engasjement i en selvstendig kirke.

De grunnleggende prinsippene om tros- og religionsfrihet - sammen med sannsynligheten for økt personlig engasjement og ansvarsfølelse og deltaking – burde, etter saksbehandlers mening, føre til at en selvstendig folkekirke blir den framtidige kirkeordningen i Norge.

Samfunnets verdigrunnlag

Uansett kirkeordning, må staten ha ansvar for å tilrettelegge for borgernes tros- og livsytelse og at det grunnlovfestes. Samfunnets verdigrunnlag bør også forankres i Grunnloven og det bør være menneskerettighetstenkningen som legges til grunn.

Det foreligger flere forslag til formuleringer i utvalgets innstilling, men saksbehandler har sans for forslag fra mindretallet som går inn for en selvstendig folkekirke.

Finansiering

Saksbehandler har ikke klart å se at det er store forskjeller i forslag til finansiering. Så langt jeg kan se, går man inn for en grunnfinansiering fra staten for alle.

Jeg har igjen sans for mindretallets forslag og gjengir det: *"Dette mindretallet foreslår en grunnfinansiering av alle tros- og livssynssamfunn, forankret i tanken om en statlig religionspolitikk der argumentasjonen går på at utøvelse av tro og livssyn er en grunnleggende menneskerettighet. Forpliktelser staten påtar seg for særskilte oppgaver, må gjøres allmenne. Særlig aktuelt vil det være at staten får et spesielt ansvar for å sørge for lokaler til religiøs og livssynsmessig aktivitet."*

Saksbehandler ser det som en selvfølge at det blir en grunnfinansiering som gir tilskudd på like vilkår – for å ivareta hver enkelt borgers rett til fri livsytelse.

Hvordan de enkelte tros- og livssynssamfunn måtte ønske å supplere sine inntekter utover grunnfinansieringen fra staten, må være opp til det enkelte samfunn å avgjøre selv.

Gravferdsforvaltningen

Et klart flertall – 17 av 20 – i utvalget går inn for at kommunene har ansvaret for gravferdsforvaltningen.

I en moderne stat der alle er like for staten, må allmenne ordninger og tjenester som angår alle borgere ivaretas av en livssynsnøytral instans. Derfor bør gravferdsforvaltningen ligge til hos kommunene.

Begrepsbruk

Utvalget anbefaler også at begrepet kirkegård erstattes av den nøytrale betegnelsen gravlund eller gravplass

Vigsling

Utvalget anbefaler at det ved nyanlegg bør vurderes å erstatte vigsling av hele gravlundene med vigsling av felt for å tydeliggjøre at deler av gravlundene benyttes av flere tros- og livssynssamfunn.

Saksbehandler vil tilrå et forslag fra Human-Etisk Forbund: *"I stedet for utvalgets forslag om vigsling av hele eller deler/felt av gravlundene, ber vi om at det innarbeides vigsling av hver enkelt grav under gravferden. Dette for å etterleve og respektere gravlundens allmenne karakter og ikke skape problemer for brukere med ulike livssyn."*

Fredede og verneverdige kirker

Utvalget går generelt inn for at det må etableres særskilte finansieringsordninger for fredede og verneverdige kirker – uavhengig av den fremtidige relasjonen mellom staten og Den norske kirke. Utvalget mener også at de ordninger som etableres for kirkebygg også må gjelde fredede og verneverdige bygg for andre tros- og livssynssamfunn.

Eiendomsrett

Utvalget legger til grunn at Den norske kirke ved en endret kirkeordning blir et eget rettssubjekt, slik at kirken sentralt kan tilføres faste eiendommer og kapital.

Ett mindretall mener at eierforholdene mellom sentralt og lokalt nivå i Den norske kirke er et spørsmål som kirkens egne organer får avgjøre.

Et annet mindretall anbefaler at det ved en endring av kirkeordningen foretas det et samlet booppgjør. Kirkebygg, kirkelig infrastruktur og eiendomsmasse er bygd opp av fellesskapet gjennom århundrer, bl.a. gjennom beskatning. Ved en framtidig bodeling må det tas hensyn til dette.

Ser en bort fra "detaljene" og mindretallsforslagene som må utredes i det videre arbeidet, synes det som det er enighet om at kirken selv må eie kirkebyggene.

OPPSUMMERING

Saksbehandler har ikke anledning til å gi innstilling til kommunestyret. For å forsøke å bidra til å forenkle arbeidet for å komme fram til et vedtak, har jeg tillatt meg å fylle ut et hørings skjema som departementet har bedt om at kommunen sender inn.

I skjemaet er det alternativer slik at det i kommunestyret er lett å fremme egne forslag fra de enkelte partier. Flertallsvedtakene må da fylles inn i et hørings skjema og det samme må bli tatt inn som vedtak i saken.

Sauda, 17.10.2006

Ståle Pedersen
Saksbehandler

Tillegg fra ordfører:

Ordfører har bedt saksbehandler om å få utarbeidet en sak som et grunnlag for drøfting og behandling i kommunestyret. Det er foretatt drøfting av følgene av de ulike alternativene når det gjelder forholdet mellom Staten og Den norske kirke. Dette gir et godt grunnlag for politisk debatt om saken.

Ordfører er imidlertid uenig i konklusjonen i saken og legger frem forslag om en fortsatt grunnlovsforankret folkekirke.

Grunnlovens § 2 slår fast at Den evangelisk lutherske lære skal være det religiøse fundamentet for nasjonen, samtidig som det skal være religionsfrihet for den enkelte. Et tett bånd mellom kirke og stat er med på å sikre et mangfold, åpenhet og en inkluderende folkekirke.

En økonomisk fordeling mellom stat og kommune sikrer et tilbud i hele landet.

Vedlegg:

Høringsbrev av 24.04.2006 fra Kultur- og kirke departementet

Høringsskjema fra Kultur- og kirke departementet

Staten og Den norske kirke - Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar: Grunnlovens § 2;
Den evangeliske lutherske lære skal være fundamentet for nasjonen, men full religionsfrihet for den enkelte.
Vedtatt med 13 mot 5 stemmer

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette 12
- Bør avvikles 5
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 1

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven 12
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget 1
- Lov om trossamfunn 4
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 1

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift 1
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige 0
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift 4
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift 12
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 1

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag 6
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer 6
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 6

Eventuelle andre ordninger:

budre valgordningene for å styrke demokratiet og engasjementet ved en kombinasjon av direkte valg og indirekte valg til bispedømmet og kirkestyret

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg 0
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene 6
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget 6
- Det humanistiske verdigrunnlaget 1
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke 9
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 2

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellelråd) 11
- Kommunen 6
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 1

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret 4
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret 0
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret 12
- Vet ikke / ønsker ikke å svare 2